

CM2-24 **Worker who Damaged Neighbor- פועל שהזיק שכן בעל הבית**

Bava Kamma 98b

הבנאי שקיבל עליו לסתור את הכותל — **If a builder accepted upon himself to demolish the wall and he broke the stones or damaged them,** חייב לשלם — **he is obligated to pay.** ונפל מצד אחר — **If he was demolishing from this side** — **and it fell from the other side,** פטור — **he is not liable.** ואם מתמת המכה — **But if the damage was caused from the impact,** חייב — **he is liable.**

Shulchan Aruch (Choshen Mishpat 384:3)

הבנאי שקבל עליו את הכותל לסותרו — **If a builder accepted upon himself to demolish the wall and he broke the stones or damaged,** חייב — **he is obligated to pay.**

Bava Metzia 118b

תנו רבנן — **The Rabbis taught in a Baraisa:** החצב שמסר לסתת — **Once the quarrier gives over a stone he has hewed from the rock to the stonecutter,** הסתת חייב — **the stonecutter is liable** for damages caused by or to the stone. הסתת שמסר לחמור — **Once the stonecutter gives the stone over to the donkey driver,** החמור חייב — **the donkey driver is liable** for damages. החמור שמסר לפתף — **Once the donkey driver gives it over to the porter,** הפתף חייב — **the porter is liable.** הפתף שמסר לבנאי — **Once the porter gives it over to the builder,** הבנאי חייב — **the builder is liable.** הבנאי שמסר לאדריכל — **Once the builder gives it over to the master bricklayer,** האדריכל חייב — **the master bricklayer is liable.** — **But if after [the master bricklayer] set the stone in place on the top row of stones in the building, the stone fell and caused damage,** כולם חייבין לשלם — **all of them are liable to pay.**

The Gemara cites a Baraisa that seemingly contradicts the previous one:

והתנא — **But it was taught in another Baraisa:** אחרון חייב — **If the stone caused damage after it was set in place, the last one (viz. the master bricklayer) is liable,** וכולן פטורים — **and all [the other workers] are not liable.** This contradicts the preceding Baraisa which taught that *all* the workers are liable in such a case. — ? —

The Gemara resolves the contradiction:

לא קשיא — **This is not a contradiction:** כאן בשכירות — **Here [the second Baraisa, which rules that after a stone is set, only the master bricklayer is held responsible for it] the reference is to workers who were hired under a hiring agreement.** כאן בקבלנות — **But here [the first Baraisa, which rules that all the workers are liable for damages occurring after the stone was set] the reference is to workers who were hired under a contracting agreement.**

אם הזיק אחרים

רבינו יהונתן (שיטה מקובצת בבא קמא צח:) - אם שבר האבנים חייב לשלם שהיה לו לזיהר שלא ישברו, אי נמי הזיק אחרים חייב דאיבעי ליה לעיוני דאדם מועד לעולם, אבל בעל הבית פטור שהרי כל המלכאה על האומן ובעל הבית מסולק משם.

מאירי - וכן אם הזיק בסתירתו שמועד הוא לעולם ובעל הבית כבר נסתלק משמירה זו הואיל וזה קבל מלאכה זו בדרך קבולת.

חילוק בין שכיר יום וקבלן

רבינו יהונתן (שיטה מקובצת בבא קמא צח:) - ומשום הכי נקט דוקא קיבל, אבל אם היה שכיר יום שלא נסתלק בעל הבית משם השמירה מוטלת על שניהם ושניהם משלמים.

מאירי - ובעל הבית כבר נסתלק משמירה זו הואיל וזה קבל מלאכה זו בדרך קבולת, הא אם עשה בה שכיר יום לא נסתלק בעל הבית משמירתה ושניהם משלמין.

מנחת פתים - ואפשר דדוקא בכותל מחובר, אבל כשנותן לו דבר מטלטל הכל מוטל על הפועל.

משפטי התורה (ח"א סי' טז) - הקבלן נכנס בשמירה על האבנים במקום הבעלים, והבעלים מסתלקים מהשמירה ולכן הם פטורים מלשלם... לעומת זאת אם הפועל הינו שכיר יום שדרך בעל הבית לפקח עליו שיעשה את מלאכתו כראוי, אם כן עדיין לא הסתלקו הבעלים משמירה על ממונם, לפיכך אם הזיקו אבניו של בעל הבית הם נחשבים כשותפים בנוק. כלומר הפועל חייב לשלם מדין מזיק, והבעלים חייבים לשלם מדין ממונו שהזיק ולא שמר עליו כראוי.

שורת הדין (ח"ד עמ' שצז) - כשמדובר בתיקון בית שבעל הבית גר בו, והקבלן לא בא להוריד קיר ולאסוף את שבריו, אלא להוסיף עליו, מסתבר שעדיין השמירה היא בידי בעל הבית שלא נסתלק, כאילו היה פועל ולא קבלן.

אם הזיק בחומרים שלו

משפטי התורה (ח"א סי' טז) - לעולם פועל המזיק עם כליו ורכושו הוא בלבד חייב על הנזקים שעשה מדין אדם המזיק, בין אם הוא עובד בקבלנות ובין אם הוא שכיר שמקבל את שכרו לפי הזמן שעבד, ואין בעל הבית שהזמינו לעבוד נחשב שומר או ערב על פעולותיו של הפועל כלפי אחרים, שהרי בעל הבית הוא לא האדם שהזיק, וכמו כן בעל הבית מעולם לא קיבל על עצמו כל חיוב שמירה כלפי אנשים אחרים על רכושם שלא ינוק מחמת עבודת הפועל ששכר.

שורת הדין ח"ג (עמ' רע) - אבל אם הפועל בזמן עבודתו זיק בגופו כגון ידרוך ברגליו על תיקרת השכן ויגרום לסדק, או למשל המזפת גג ובזמן עבודתו ועקב עבודתו נשפך זפת על כביסת שכן, לא מצאנו ראיה לחייב את בעל הבית על פי דברי שיטה מקובצת הנ"ל.

אם הזיק דרך אגב

פתחי חושן (פ"ז סקנ"ט) - אם הזיק הפועל אגב מלאכתו בדבר אחר, אין שום צד לחייב את בעל הבית דאיה שמירה מוטלת על בעל הבית במעשיו של הפועל.

Damage from the work:

Employer's property that damages (depends or sachir or kablán)

Knocking down wall

Shingles from roof

Worker's property that damages (worker always liable)

Tar, paint drips next door

Cement truck

Damage outside the work